

УДК 780.6.031.4.071.2.092(477)

ORCID ID <https://orcid.org/0000-0001-6173-1040>

DOI: <https://doi.org/10.37627/2311-9489-19-2021-1.174-187>

МІЖНАРОДНИЙ КОНКУРС ВИКОНАВЦІВ НА НАРОДНИХ ІНСТРУМЕНТАХ «АРТ-ДОМІНАНТА» ЯК ЧИННИК ПІДТРИМАННЯ ДУХОВНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ТА ПРОПАГАНДИ ТРАДИЦІЙ НАРОДНО-ІНСТРУМЕНТАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА УКРАЇНИ У СВІТІ

Данилюк

Яна Владиславівна

старший викладач кафедри народних інструментів України, Харківський національний університет мистецтв імені І. П. Котляревського, м. Харків
yanadan@ukr.net

Данилюк

Яна Владиславівна

старший преподаватель кафедры народных инструментов Украины, Харьковский национальный университет искусств имени И. П. Котляревского, г. Харьков
yanadan@ukr.net

Yana Danyliuk

Assistant Professor of the Department of Folk Instruments of Ukraine, I. P. Kotliarevsky Kharkiv National University of Arts, Kharkiv
yanadan@ukr.net

Анотація. Проблема збереження національної культури в таких традиційних формах розвитку музичного мистецтва, як конкурси виконавців на народних інструментах, є актуальним дослідницьким напрямом у сучасних умовах поглиблення соціально-економічної, духовної кризи українського суспільства на тлі розгортання світових процесів глобалізації та діджиталізації культурно-освітнього простору.

Зважаючи на це, метою дослідження визначено всебічне вивчення досвіду проведення Міжнародного конкурсу виконавців на народних інструментах «Арт-Домінанта» як важливого чинника пропаганди народно-інструментального мистецтва серед молоді; висвітлення його значення для підтримання духовної безпеки суспільства на рівні регіону та всієї країни; розгляд конкурсного руху як вагомого стимулу просування української культури в світі.

Автором доведено: музично-виконавський конкурсний рух є суттєвим фактором розвитку народно-інструментального мистецтва як частини національної музичної культури, чинником інкультурації молодого покоління. Встановлено, що проведення конкурсу виступає важливим культурним ресурсом для посилення іміджу Харкова як центру розвитку народно-інструментального мистецтва, джерелом культурно-творчого зростання харків'ян. Багаторічний досвід проведення конкурсу формує родючий ґрунт для інтеграції його найкращих здобутків у навчальний процес численних регіональних закладів освіти, створення умов для культурно-духовного розвитку молодого покоління українців.

Ключові слова: Міжнародний конкурс «Арт-Домінанта», виконавство на народних музичних інструментах, народно-інструментальне мистецтво, творча молодь, духовна безпека, українське суспільство.

Постановка проблеми. В умовах поглиблення соціально-економічної, духовної кризи українського суспільства на тлі розгортання світових процесів глобалізації та діджиталізації культурно-освітнього простору актуалізується проблема збереження національної ідентичності українців, прищеплення

молодому поколінню глибокого ціннісного ставлення до національної культури та народних мистецьких традицій, що є запорукою підвищення престижності приналежності людини українському народу, посилення загальнонаціональної єдності, підтримання духовної безпеки української нації як відповіді на виклики сьогодення у культурній сфері суспільства, де розвивається та реалізується духовний потенціал молоді.

У такому контексті неабияке значення набуває пропаганда народного мистецтва, зокрема, народно-інструментального виконавства, що містить у собі суттєвий потенціал для розкриття особистісних і творчих здібностей людини на ґрунті культурного розмаїття національних традицій, формування ціннісно-орієнтаційних позицій особистості в напрямі глибокого національного самоусвідомлення, підтримки міцних духовних зв'язків у суспільстві.

Українське народно-інструментальне виконавство завжди посідало важливе місце у вітчизняній культурній спадщині. Усупереч укоріненню з радянських часів уявленням щодо елітарності та камерності цього виду мистецтва, на багатьох етапах історичного розвитку української культури саме масові форми інструментального виконавства — концерти, фестивалі, конкурси — мали характер загального просвітницького руху. У сучасній Україні та поза її межами неабиякого значення набув Міжнародний конкурс виконавців на народних інструментах «Арт-Домінанта», який проводиться щорічно в Харкові, починаючи з 2013 року.

Дослідження досвіду еволюції музично-конкурсного руху в сучасній Україні на прикладі Міжнародного конкурсу «Арт-Домінанта», аналіз алгоритму розгортання основних тенденцій розвитку його провідної концепції — від камерності до масовості, вивчення багатого досвіду мистецьких і просвітницьких традицій, накопиченого в його практиках, становить актуальний нині напрям наукової розробки проблеми збереження, пропаганди, поширення серед молоді традицій народно-інструментального мистецтва як чинника підтримання духовної безпеки української нації, що сприятиме збереженню її цілісності та культурної самовідтворюваності.

Огляд останніх досліджень. Збереження національної культури та підтримання високої духовності українського народу, зокрема засобами народного музичного мистецтва, є сьогодні важ-

ливим напрямом наукових досліджень не лише в галузі культурології та мистецтвознавства, а й у межах філософії, соціології, педагогіки, цілісною комплексною міждисциплінарною проблемою, що торкається різних аспектів життя та духовного розвитку сучасної людини. Вітчизняна вчена Л. Беловецька вбачає причину актуалізації проблеми підтримки духовної безпеки українців та її найважливішого компонента — національної ідентичності — у глибокій духовній кризі сучасного суспільства. За переконанням авторки, у вирішенні цієї проблеми суттєву роль відіграє просвіта молоді, зокрема засобами національної культури та мови (Беловецька, 2017).

Провідну роль культури й освіти в забезпеченні цілісності та міцності української держави підкреслює В. Баранівський, особливо наголошуючи на необхідності організації роботи з молодим поколінням щодо виховання національно свідомої й освіченої особистості (Баранівський, 2013). У цьому ж контексті вивчають зазначену проблему й інші вчені, розглядаючи її через призму формування ціннісних засад та посилення духовного потенціалу молодого покоління (Панченко, 2012; Кротюк, & Малярчук, 2012).

У дослідженні М. Бліхар розкрито чинники духовного зростання людини та визначено комплекс заходів, спрямованих на формування та розвиток культурних цінностей молоді в сучасному українському суспільстві (Бліхар, 2019). У цьому контексті суттєвий потенціал належить народно-інструментальному мистецтву як впливовому фактору розвитку високої духовності та національної ідентичності, засобу інкультурації молодого покоління українців, на чому наголошується в працях вітчизняних вчених (Давидов, 2010; Дутчак, 2014; Лошков, 2009; Повзун, 2009; Сідлецька, 2019; Слюсаренко, 2016).

Просвітницьке значення та мистецький досвід реалізації масових форм пропаганди виконавства на народних інструментах серед молоді висвітлені в наукових статтях дослідників. Конкурси та фестивалі баяністів розглянуто «як чинник формування готовності майбутнього фахівця до виконавської діяльності» (Рутецький, 2017, с. 161); значення музичних змагань та фестивалів розкрито в контексті проектування соціокультурного простору України на межі ХХ–ХХІ століть (Зінська, 2016); досліджено питання історичних передумов фести-

вально-конкурсного руху виконавців на народних інструментах Львівщини на зламі XX–XXI століть (Сергієнко, 2012); проаналізовано конкурсний рух як фактор формування культурного середовища сучасного суспільства (Давидовський, 2010); у сучасному форматі презентації національних музичних культур висвітлено досвід проведення Міжнародного фестивалю «Київ Музик Фест» (Берегова, 2018); розкрито значення конкурсу баяністів-акордеоністів «Perpetuum Mobile» у соціокультурному просторі України (Душний, 2018); проаналізовано специфіку гітарних конкурсів та фестивалів в українському музичному просторі кінця XX — початку XXI століть (Гриненко, 2019).

Огляд наукової літератури в галузі мистецтвознавства дозволяє констатувати суттєвий інтерес дослідників до питань збереження та розвитку народно-інструментального мистецтва України, зокрема, у масових формах організації виконавської діяльності, таких як фестивалі та конкурси, і в той же час — недостатню вивченість культурно-просвітницького потенціалу конкурсного руху в східних регіонах України, а саме — на Харківщині.

Мета і завдання. Метою статті є репрезентація досвіду проведення Міжнародного конкурсу виконавців на народних інструментах «Арт-Домінанта» (Харків) як важливого конкурсного майданчика для пропаганди народно-інструментального виконавства серед молоді. На основі аналізу наукових джерел, матеріалів періодичної преси, концертно-конкурсних програм необхідно вирішити найважливіші завдання щодо його значення задля підтримання духовної безпеки суспільства на рівні регіону й усієї країни та розглянути перспективу подальшого проведення на Харківщині Міжнародного конкурсу «Арт-Домінанта» як фактору розвитку народно-інструментального мистецтва в Україні та світі.

Методологія забезпечується застосуванням комплексу наукових підходів і методів дослідження порушеної проблеми: системно-структурного й історико-логічного, проблемно-хронологічного, ретроспективного (для розгляду основних тенденцій та алгоритму проведення конкурсу «Арт-Домінанта» в контексті загального фестивально-конкурсного руху в Україні, аналізу здобутого досвіду, аргументування його значення в культурно-мистецькому полі регіону та системі культурно-музичної освіти студентської молоді), аналітичного

й статистично-узагальнюючого (для унаочнення динаміки конкурсного руху та результатів музичних змагань як чинника розвитку народного інструменталізму), компаративістського (для оцінки впливу конкурсного руху на пропаганду народно-інструментального мистецтва в Україні та світі).

Виклад основного матеріалу. Початок XXI століття позначився посиленням культуротворчої функції народного мистецтва в умовах розбудови незалежної Української держави. Детермінантою розвитку одного з найбільш популярних видів народного мистецтва — народно-інструментального виконавства — виявився всеукраїнський та міжнародний конкурсний рух, що відкрив нові імена багатьох талановитих виконавців на народних інструментах, сприяв пропаганді українського музичного мистецтва серед молоді, його поширенню в професійно-музичному та аматорському середовищі тощо.

Вивчення концертно-конкурсних оголошень, програм і буклетів, Інтернет-ресурсів підтверджує процес активізації конкурсного руху останніми десятиліттями та набуття ним суттєвого значення як могутнього чинника пропаганди народного музичного мистецтва в Україні та світі. Ґрунтуючись на отриманих відомостях, наголосимо ту значну роль, яку відіграють у розвитку вітчизняного народно-інструментального мистецтва такі заходи, як-от:

- Міжнародний конкурс баяністів та акордеоністів «Кубок Кривбасу» (Кривий Ріг, 1992–2012);
- Міжнародний конкурс виконавців на українських народних інструментах імені Гната Хоткевича (Харків, 1998–2010);
- Усеукраїнський фестиваль-конкурс виконавців на народних музичних інструментах «Провесінь» (Кропивницький, 1996);
- Міжнародний фестиваль народно-інструментального мистецтва «Південна Пальміра» (Одеса, 1999);
- Усеукраїнський конкурс юних бандуристів імені Гната Хоткевича (Харків, 2003);
- Міжнародний конкурс бандуристів «Волинський кобзарик» (Луцьк, 2003);
- Міжнародний фестиваль-конкурс гітарної музики «Київ» (Київ, 2004);
- Міжнародний конкурс-фестиваль гітарного мистецтва «ГітАс» (Київ, 2005);
- Усеукраїнський конкурс баяністів-акордеоністів «Візерунки Прикарпаття» (Старий Самбір/

Дрогобич, 2005);

– Міжнародний конкурс баянно-акордеонно-го виконавського мистецтва «Ассо Holiday» (Київ, 2006–2011);

– Відкритий конкурс бандуристів імені Володимира Кабачка (Полтава, 2006);

– Міжнародний фестиваль-конкурс юних баяністів та акордеоністів імені Миколи Різоля (Дніпро, 2006);

– Усеукраїнський відкритий фестиваль-конкурс виконавської майстерності та гри на народних інструментах «Барви Полтави» (Полтава, 2008);

– Міжнародний конкурс баяністів-акордеоністів «Perpetuum Mobile» (Дрогобич, 2008);

– Усеукраїнський конкурс виконавців на сопілці та цимбалах «Волинська Гуковиця» (Луцьк, 2009);

– Міжнародний конкурс баяністів-акордеоністів «InterSvitiaz accomusic» (Луцьк, 2009);

– Усеукраїнський відкритий фестиваль-конкурс виконавців на народних інструментах «Золота струна» (Миколаїв, 2009);

– Міжнародний конкурс виконавців на народних інструментах «Арт-Домінанта» (Харків, 2013);

– Усеукраїнський фестиваль «День українського баяна та акордеона» (Київ, 2013);

– Форум виконавців на народних інструментах у рамках Міжнародного фестивалю музичного мистецтва «Музика без меж» (Дніпро, 2014);

– Фестиваль-конкурс виконавців на народних інструментах імені Г. Манілова (Миколаїв, 2015);

– Київ-етно-мюзік-фест «Віртуози Фолку» (Київ, 2017);

– Усеукраїнський фестиваль-конкурс бандурного мистецтва «Кобзарському роду нема переводу» (Кам'янець-Подільський, 2018).

На рубежі ХХ–ХХІ століть в умовах набуття Україною незалежності та розгортання процесу культурно-національного відродження Харків виступив важливим музично-просвітницьким центром пропаганди класичного та народно-інструментального виконавства, провідним осередком культурно-музичного життя на Сході країни. Серед творчих фестивалів-конкурсів, започаткованих у цей період у регіоні, відзначимо різноманітні музичні події, у межах проведення яких неодноразово репрезентувалося і виконання на народних інструментах, зокрема:

– Усеукраїнський фестиваль народної музики

і пісні «Райдужний світ народних мелодій» (Слобожанське, Харківська область, 1985);

– Міжнародний музичний фестиваль-конкурс «Харківські асамблеї» (1991);

– Відкритий фестиваль польської та української музики імені Кароля Шимановського (1996);

– Усеукраїнський дитячий конкурс класичної та сучасної музики «Ландиш» (2001);

– Відкритий фестиваль-конкурс дитячої творчості «Харків — місто добрих надій» (2003);

– Обласний конкурс юних гітаристів імені Віталія Петрова (2005);

– «Дельфійські ігри Слобожанщини» (2011–2015);

– Міжнародний фестиваль класичної та сучасної музики «Kharkiv Contemporary» (2013–2018).

Одним із найбільш значущих музичних змагань того часу виявився Міжнародний конкурс виконавців на українських народних інструментах імені Гната Хоткевича, що відбувався на Харківщині й залишив значний слід у історії розвитку цього виду мистецтва. На думку М. Онацького, Харків має в питаннях організації концертно-конкурсного руху ґрунтовну базу й міцні традиції, а також відзначається суттєвими культурно-історичними перевагами, сформованими завдяки лідерським якість міста в культурно-мистецькому житті Східного регіону України, детермінованими високою концентрацією музичних закладів з відповідним якісним складом музикантів, артистів, виконавців (Онацький, 2016, с. 147). Саме в Харкові виникла, діяла та збереглася і до сьогодні одна з найстаріших відомих вітчизняних виконавських шкіл народно-інструментального мистецтва, натхненниками якої в різні роки були видатні митці, педагоги В. Комаренко, Г. Хоткевич (Данилюк, 2012), Л. Горенко, М. Лисенко, Ф. Коровай, Б. Міхеєв, В. Подгорний (Назаренко, & Кононова, 1992).

«Відомими харківськими композиторами А. Гайденко, В. Івановим, Д. Клебановим, І. Ковачем, Б. Міхеєвим, В. Подгорним, М. Стецюном написано чимало творів для народних інструментів, що вже стали класикою й широко використовуються не лише як концертний, а й як навчально-виконавський матеріал» (Данилюк, 2019, с. 131).

Яскравою та однією з найвизначніших у роз-

витку народно-інструментального мистецтва України музично-просвітницьких подій, що змінила культурне обличчя сучасного міста, є започаткування 2013 року Міжнародного конкурсу виконавців на народних інструментах «Арт-Домінанта». Його проведення стало результатом колаборації зусиль потужної регіональної культурно-освітньої спільноти — фахівців Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (ХНПУ), Благодійного фонду «Харківські асамблеї» й Харківського обласного відділення Національної всеукраїнської музичної спілки за підтримки Управління культури і туризму Харківської обласної державної адміністрації, Департаменту культури Харківської міської ради.

«Ініціаторами та керівниками проекту є члени Національної всеукраїнської музичної спілки, відомі в Харкові митці, популяризатори народно-інструментального мистецтва: кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музично-інструментальної підготовки вчителя ХНПУ імені Г. С. Сковороди Микола Миколайович Данилюк та старший викладач кафедри народних інструментів України ХНУМ імені І. П. Котляревського Яна Владиславівна Данилюк» (Шабаршина, Шабанова, 2018).

Завдяки комплексному інформаційно-ресурсному забезпеченню, яке здійснюють перелічені суб'єкти регіонального музично-культурного руху, у межах конкурсної програми стало можливим охоплення широкого кола музичних номінацій, таких як: «Акордеон», «Баян», «Бандура інструментальна», «Бандура вокальна», «Балалайка», «Домра», «Гітара», «Гучжен», «Канклес», «Сопілка», «Цимбали»; «Інструментальні ансамблі», «Вокально-інструментальні ансамблі», «Оркестри/Капели бандуристів». Важливо, що до конкурсних змагань залучаються учасники різних вікових груп: як учні закладів середньої освіти художньо-естетичного спрямування, так і студенти вишів усіх рівнів акредитації — це забезпечує вільний обмін музично-педагогічним досвідом між різними школами, підтримання наступності в передаванні виконавської майстерності, послідовність у вихованні нових талановитих кадрів.

У контексті загального фестивально-конкурсного руху в Україні чисельність учасників конкурсу

«Арт-Домінанта» з моменту його заснування незмінно зростала, а останніми роками залишається стабільно високою (рис.1), що є свідченням піднесення вітчизняного народно-інструментального виконавства, актуальності масових форм обміну мистецьким досвідом, істотного напрацювання в галузі педагогіки, зацікавленості митців та музикантів-початківців саме такою формою пропаганди національної культури.

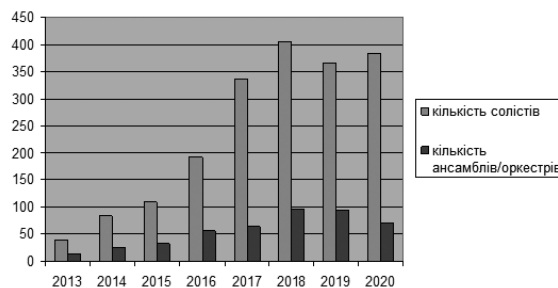

Рис. 1. Динаміка розвитку конкурсу «Арт-Домінанта» в 2013–2020 роках (за критерієм «кількість учасників»).

Детальний аналіз алгоритму організації та проведення конкурсу дає підстави стверджувати, що вказаний культурний феномен Харківщини поступово отримав суттєве визнання в Україні та поза її меж. Так, у I конкурсі «Арт-Домінанта–2013» узяли участь 40 солістів та 14 ансамблів різних інструментальних складів з п'яти областей України. 2014 року географія учасників суттєво не змінилася, хоча кількість їх зросла й становила 85 солістів та 26 ансамблів.

У III конкурсі «Арт-Домінанта–2015» уже брали участь 109 солістів та 34 ансамблі з семи областей України, а також було залучено учасників з Китайської Народної Республіки. Наступного ж року присвячений 25-річчю Незалежності України IV конкурс сприяв подвоєнню вітчизняної географії учасників музичного змагання: 192 солістів та 57 ансамблів представляли 14-ть областей України.

Отримавши всебічне визнання музичної громадськості, конкурс з 2017 року почав проводитися в статусі Міжнародного, що спричинило значне розширення географії його учасників. Зокрема, «у V Міжнародному конкурсі взяли участь 337 солістів та 65 ансамблів з 19-ти областей України, а також виконавці з Білорусі, Литви, Молдови, Польщі та Франції» (Відбувся V міжнародний,

Рис. 2. Афіша конкурсу «Арт-Домінанта»

2017), яких оцінювало 18 членів міжнародного журі. Особливістю конкурсу «Арт-Домінанта» є невпинна динаміка до збільшення кількості номінацій, що дозволяє репрезентувати музикантів різних спеціальностей. 2017 року вперше в Україні на музичних змаганнях подібного напрямку було введено номінацію «Канклес» (литовський народний інструмент), яку представляли виконавці з Литви — учениці десятирічної музичної школи імені Б. Дваріонаса та студентки Литовської академії музики та театру.

Географію VI конкурсу помітно збагатили юні музиканти з Республіки Сербії та Китайської Народної Республіки. У конкурсі змагалися 405 солістів, 86 ансамблів та 10 оркестрів, яких оцінювало 23 члени міжнародного журі. Зміст конкурсу також було розширено введенням нових номінацій — «Оркестри» та «Гучжен» (традиційний китайський інструмент). У 2019 році виступали учасники з 22 областей України, а також представники Білорусі, Італії, Литви (LR Prezidento Sveikinimai, 2019) і Молдови. Виконавці та музичні колективи репре-

зентували 102 заклади освіти, 70 населених пунктів України та зарубіжжя. Усього були присутні 365 солістів, 86 ансамблів та 8 оркестрів. Виступи учасників оцінювало міжнародне журі в складі 19 всесвітньо відомих музикантів.

Незважаючи на нелегку епідеміологічну ситуацію 2020 року, черговий VIII Міжнародний конкурс «Арт-Домінанта» зібрав 453 учасники (солісти/ансамблі) з 7 країн світу (Білорусь, Казахстан, Литва, Молдова, Росія, Румунія, Україна): 383 солісти й 70 ансамблів (у тому числі капели й оркестри), що виступали в дистанційному форматі й оцінювалися за відеозаписами міжнародним журі (19 осіб) з України (Харків, Дніпро, Київ, Одеса, Полтава), Білорусі (Мозир), Італії (Ланчано), Литви (Вільнюс), Молдови (Кишинів). Завдяки новому дистанційному формату конкурс набув широкого розголосу в мережі Інтернет. На YouTube канал Art Dominanta було завантажено понад 1000 відеороликів із записами виступів учасників. Створено 12 плейлистів за номінаціями та віковими категоріями, що є на YouTube каналі Art Dominanta у відкритому доступі (*Відеоархів конкурсних виступів*, 2020).

За результатами конкурсу, лауреати I-х премій у всіх номінаціях і вікових категоріях стали учасниками «Суперфіналу», де були визначені володарі «Гран-прі», «Призу глядацьких симпатій» та ще кількох премій: усього — 74 лауреатів I-х премій (59 солістів та 15 ансамблів). У плейлист «Суперфінал» увійшло по одному твору з конкурсної програми лауреатів I-х премій, серед яких визначили володаря премії «Приз глядацьких симпатій» за кількістю «лайків» користувачів Інтернет. «Гран-прі» конкурсу «Арт-Домінанта–2020», а також ще двох володарів грошових премій було визначено серед шести лауреатів I-х премій — претендентів на «Гран-прі», рекомендованих членами журі конкурсу (Результати «Арт-Домінанта», 2020).

Аналізуючи роль Міжнародного конкурсу виконавців на народних інструментах «Арт-Домінанта» як чинника сприяння піднесенню народно-інструментального мистецтва в Україні та поза її межами, варто наголосити на його широкій популярності та привабливості для професійних виконавців з різних регіонів України та зарубіжжя. Тобто, такий конкурс став необхідним мотиваційним компонентом розвитку професіоналізму.

Отже, підсумуємо: за весь час проведення конкурсу «Арт-Домінанта» (2013–2020) у ньому брали участь представники всіх, без винятку, областей України, а також музиканти з Білорусі, Італії, Казахстану, Китаю, Литви, Молдови, Польщі, Росії, Румунії, Сербії, Франції, загальним числом близько 4000 учасників — більше 1800 солістів, 440 ансамблів та понад 20 оркестрів.

Упродовж досліджуваного періоду виконавців конкурсу оцінювало авторитетне міжнародне журі (загалом 36 осіб), до складу якого входили відомі митці з України, Білорусі, Литви, Молдови, Польщі, Сербії (Miloš Stoimenov, 2018), Італії, Франції, як-от:

– з *України* — Я. Данилюк, В. Доценко, Ю. Дяченко, Л. Мандзюк, О. Міщенко, І. Снедков, А. Стрілець, В. Ткаченко (ХНУМ імені І. П. Котляревського); М. Трянов (Харківська державна академія культури (ХДАК)); А. Сташевський (Луганський національний університет імені Т. Шевченка, ХДАК); М. Данилюк, А. Мартем'янова (ХНПУ імені Г. С. Сковороди); Т. Слюсаренко (Національна юридична академія України імені Ярослава Мудрого); О. Костенко, О. Харченко, І. Шевчук (Харківське музичне училище імені Б. М. Лятошинського (ХМУ)); О. Мурза, О. Хорошавіна (Одеська національна музична академія імені А. В. Нежданової (ОНМА)); В. Кікас, С. Овчарова (Дніпропетровська музична академія імені М. Глінки (ДАМ)); О. Журавчак (Київський національний університет культури та мистецтв); С. Білоусова (Національна музична академія України імені П. І. Чайковського, Київ); М. Тущенко (Київський університет імені Бориса Грінченка); А. Войчук (Національний академічний оркестр народних інструментів, Київ); І. Чурилов (Національна філармонія України, Київ); О. Тищик (Полтавська обласна філармонія); С. Тищик (Полтавський музичний коледж імені М. В. Лисенка);

– з *Білорусі* — Т. Суцня (Білоруська державна філармонія, Мінський державний музичний коледж імені М. І. Глінки); А. Петрова (Мозирський державний музичний коледж);

– з *Італії* — В. Зубицький (Ланчано);

– з *Литви* — А. Брюжайте, Л. Найкеліене (Литовська академія музики та театру, Вільнюс);

– з *Молдови* — В. Луце (Республіканський музичний ліцей імені Чипріана Порумбеску, Кишинів);

– з *Польщі* — Є. Мадравскі (Університет імені Яна Кохановського, Кельце);

– з *Сербії* — М. Стоїменов (Музична школа, Буяновац);

– з *Франції (Литви)* — Е. Барткевічюте (концертна виконавиця).

Підкреслимо — кожного року в межах конкурсної програми відбуваються творчі зустрічі, майстер-класи, концерти за участю лауреатів конкурсу, членів журі, відомих виконавців, діячів культури і мистецтв, що сприяє пропаганді народно-інструментального мистецтва в Україні, ближньому й далекому зарубіжжі. Відзначимо й суттєвий вплив конкурсу на розвиток народно-інструментального мистецтва в межах регіону, поживлення культурно-мистецького життя в Харкові, пропаганду народного виконавства серед широких кіл громадськості, митців, освітян завдяки цікавим і різноманітним заходам, проведення яких передбачає формат конкурсу. Наприклад, у межах конкурсних заходів «Арт-Домінанта–2016» відбувся концерт «Вечір баянної музики» за участю лауреатів міжнародних конкурсів соліста Харківської філармонії Д. Жарікова та соліста Національної філармонії України заслуженого артиста України І. Чурилова. 2017-го року в Харківській філармонії відбувся концерт «Віртуози Європи» за участю членів журі, виконавців з Литви, Франції, Білорусі та України; концерт-презентація баянної музики Є. Мадравскі — композитора, професора, директора Інституту музичної освіти Університету імені Я. Кохановського. Яскравими мистецькими подіями конкурсу 2018-го року стали урочистий концерт-відкриття конкурсу в Харківській філармонії, у якому взяли участь відомі виконавці, творчі колективи, лауреати конкурсу та члени журі з України, Білорусі, Китаю та Сербії, а також концерт у ХДАК, присвячений двадцятирічній творчій та педагогічній діяльності А. Сташевського — професора, заслуженого діяча мистецтв України. Серед концертних заходів конкурсу 2019-го року відзначимо «Гранд-Концерт» у Харківській філармонії, де свою майстерність демонстрували лауреати конкурсу та члени журі з України та зарубіжжя, а також концерт «Творча зустріч із Маестро» за участю заслуженого діяча мистецтв України, почесного голови журі конкурсу, виконавця та композитора В. Зубицького. Враховуючи те, що конкурс «Арт-Домінанта–2020» був проведений у дистанційному

форматі, майстер-класи за участю членів журі відбулись у онлайн-режимі за допомогою сучасних засобів відеозв'язку. Особливо відзначимо онлайн-інтерв'ю з фрагментами майстер-класу заслуженого артиста України, доцента кафедри народних інструментів, декана оркестрово-диригентського факультету ОНМА імені А. В. Нежданової О. Мурзи, яке можна переглянути на YouTube каналі Art Dominanta (*Онлайн-інтерв'ю*, 2020).

Звернемо увагу на проведення в межах конкурсу концертних заходів на сценах мистецьких закладів Харкова, серед яких: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, ХНУМ імені І. П. Котляревського, ХДАК, ХМУ імені Б. М. Лятошинського, ДМШ № 5 імені М. А. Римського-Корсакова, ДМШ № 13 імені М. Т. Коляди, Харківський Палац дитячої та юнацької творчості, Харківська філармонія, що дозволило максимально залучити до концертних залів молодіжну освітянську аудиторію й активізувати педагогів до творчого полілогу та обміну досвідом.

Міжнародний конкурс «Арт-Домінанта» став суттєвим стимулом якісного оновлення виконавського представництва народно-інструментального мистецтва. Завдяки участі та перемогам у конкурсі було відкрито нові імена обдарованих виконавців. У цьому контексті зазначимо — володарем «Гран-прі» I-го конкурсу «Арт-Домінанта-2013» став вихованець Львівської музичної академії імені М. В. Лисенка Н. Любінець (акордеон) та представник ДАМ імені М. Глінки Л. Фоменко (домра). «Гран-прі» II-го конкурсу виборов студент ДАМ імені М. Глінки І. Мочернюк (цимбали). 2015 року володарем «Гран-прі» став інструментальний дует Харківської ДМШ № 9 імені В. І. Сокальського у складі: А. Бурцева (цимбали) та К. Ключникова (скрипка). Володар «Гран-прі» «Арт-Домінанта-2016» — А. Голубничий (цимбали) — представник Львівської ССМШ-I імені С. Крушельницької. 2017 року «Гран-прі» отримали викладачі Запорізької ДМШ № 1 — ансамбль народних інструментів «Misevuch-Band» у складі: О. Місевич, Д. Алейніков, Є. Прокоф'єв, Г. Музикант, Ю. Бойченко, а 2020 рік приніс «Гран-прі» студенту ОНМА імені А. В. Нежданової В. Кирилову (балалайка).

Резюмуючи огляд конкурсного руху «Арт-Домінанта», відзначимо репертуарне розмаїття програм, у яких були репрезентовані найкращі зразки народно-інструментального мистецтва —

від обробок народних пісень до класики, адаптованої для виконання на народних інструментах та авангардної музики XX–XXI століть. Серед виконаних учасниками творів — опуси високого рівня складності, інтерпретація яких потребувала від них віртуозного володіння інструментом та неабиякого творчого натхнення.

Висновки. У цілому аналіз наукових джерел, матеріалів періодичної преси, концертно-конкурсних програм, Інтернет-джерел забезпечив об'єктивну оцінку досвіду проведення в Харкові Міжнародного конкурсу виконавців на народних інструментах «Арт-Домінанта» протягом 2013–2020 років і дозволив дійти таких висновків:

– музично-виконавський конкурсний рух є суттєвим фактором розвитку народно-інструментального мистецтва в Україні, пропаганди його найкращих здобутків у світі, що має багаторічну історію та є важливим компонентом національної музичної культури, чинником інкультурації молодого покоління, одним із суттєвих механізмів поширення ідеї консолідації усього українського народу на ґрунті національної ідеї;

– Міжнародний конкурс «Арт-Домінанта» є сучасним конкурсним майданчиком для поширення найкращих практик народно-інструментального виконавства серед молоді, де створюються умови для її самореалізації, обміну творчим досвідом, розкриття талантів, що має визначальне значення для підтримання духовної безпеки українського суспільства як на рівні регіону, так і всієї країни, оскільки забезпечує підвищення рівня культури та гармонії в суспільстві, детермінує наступність у збереженні безцінної музичної спадщини України, посиленні консолідуючої функції української творчої інтелігенції;

– досвід проведення конкурсу є важливим культурним ресурсом для підтримання іміджу Харкова як центру розвитку народно-інструментального мистецтва, джерелом культурно-творчого зростання його мешканців; багаторічні напрацювання та творчі зв'язки, започатковані в результаті проведення конкурсу, формують основу для інтеграції його найкращих здобутків в академічний процес численних закладів освіти, що діють в регіоні, створення умов для культурно-духовного розвитку молодого покоління українців.

Подальший напрям досліджень порушеної проблеми являє собою ретельний аналіз реперту-

арної основи конкурсу, визначення перспектив його розвитку, дослідження впливу українського народно-інструментального виконавства на розвиток музичного мистецтва в інших країнах.

Література:

- Баранівський, В. Ф. (2013). Вища освіта у вирішенні проблем духовної безпеки українського суспільства. *Вісник Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Філософія*. Вип. 41 (1). С. 206–221
- Барви Полтави: як містян дивували творчі колективи з усієї України. (2019). Відновлено з <http://www.rada-poltava.gov.ua/news/94088210/>
- Башмакова, Н. (2017). *Форум виконавців на народних інструментах*. Відновлено з <https://dk.dp.ua/event/форум-виконавців-на-народних-інструментах/>
- Берегова, О. М. (2018). Міжнародний фестиваль «Київ Музик Фест» як сучасний формат презентації національних музичних культур: польські імпрези. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтва*. № 3. С. 201–208 DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-3209.3.2018.147397>
- Беловецька, Л. Е. (2017). Проблема збереження національної ідентичності як складової духовної безпеки українського суспільства. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. № 2 (77). С. 6–14
- Бліхар, М. П. (2019). *Духовні цінності студентської молоді в сучасному українському суспільстві*. (Дис. ... канд. соціол. наук). Львів: Львівський національний університет ім. Івана Франка. 271 с.
- Відбувся V Міжнародний конкурс «Арт-Домінанта». (2017). Відновлено з <http://artdominanta.com/відбувся-v-міжнародний-конкурс-арт-дом/>
- Відеоархів конкурсних виступів та концертних заходів Міжнародного конкурсу виконавців на народних інструментах «Арт-Домінанта». (2020). Відновлено з <http://artdominanta.com/video/>
- Гриненко, С. М. (2019). Гітарні конкурси та фестивалі в українському музичному просторі кінця ХХ ст. — початку ХХІ ст. *Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого*. Вип. 25. С. 33–36 DOI: <https://doi.org/10.34026/1997-4264.25.2019.188200>
- Давидов, М. А. (2010). *Історія виконавства на народних інструментах (Українська академічна школа): підручник [для вищих та сер. муз. навч. закладів]*. К.: НМАУ ім. П. І. Чайковського. 592 с.
- Давидовський, К. Ю. (2010). Конкурсний рух як чинник формування культурного середовища. *Матеріали науково-практичної конференції «Культура і суспільство ХХІ століття: духовні, культурологічні, соціальні виміри»*. К.: НАКККіМ. С. 209–211
- Данилюк, М. М. (2012). Внесок Г. Хоткевича та В. Комаренка у розвиток музичної культури та музичної освіти Харкова у 20–30-ті рр. ХХ ст. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Серія 16: Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики: збірник наукових праць. Вип. 16 (26). К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова. Спец. вип. Літературно-мистецька освіта: традиції, новації, перспективи. С. 52–54.
- Данилюк, Я. В. (2019). Розвиток домрового виконавства в Україні у контексті відродження народної музично-інструментальної культури на порубіжжі ХХ — ХХІ століть. *Аспекти історичного музикознавства*. Зб. наук. ст. Вип. ХVІІІ / Харків. нац. ун-т мистецтв імені І. П. Котляревського. Харків. ХНУМ. С. 120–140. DOI: <https://doi.org/10.34064/khnum2-18.07>
- Дутчак, В. Г. (2014). *Бандурне мистецтво українського зарубіжжя в національному музично-культурному процесі ХХ — початку ХХІ століття*. (Дис. ... док. мистецтвознавства). Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Рильського НАН України. 580 с.
- Душний, А. І. (2018). Конкурс баянистов-аккордеонистів «Perpetuum mobile» в соціокультурному пространстві України ХХІ века. *Tradicija ir dabartis: scientific works Department of Music Academy of Arts Klaipeda University (Lithuania)*. Vol. 13. С. 321–338. DOI: <http://dx.doi.org/10.15181/td.v13i0.1709>
- Зінська, Т. В. (2016). Музичні конкурси та фестивалі в контексті соціокультурного проектування в Україні кінця

- XX — початку XXI століття. *Професійна мистецька освіта і художня культура: виклики XXI століття*: Матер. II Міжнарод. наук.-практ. конф. 14–15 квіт. С. 384–395.
- Золота струна. *Історія*. (2020). Відновлено з <http://zolatastruna.esy.es/history/>
- Кротюк, В. А., & Малярчук, С. Г. (2012). Духовна безпека суспільства та освіта. *Вісник Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія*. Х.: Право. №4 (14). С. 57–66.
- Лошков, Ю. І. (2009). Академічне народно-інструментальне виконавство: проблема самоідентифікації. *Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського: Виконавське музикознавство*. К. Вип. 82. С. 14–22.
- Назаренко, О. І., & Кононова, О. В. (1992). *Володимир Підгорний (Творчі портрети українських композиторів)*. Київ: Музична Україна. 1992. 48 с.
- Онацький, М. Ю. (2016). Сучасний стан та перспективи розвитку фестивального туризму у місті Харкові. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм*. Вип. 5. С. 145–150.
- Онлайн-інтерв'ю в рамках проведення VIII Міжнародного конкурсу виконавців на народних інструментах «Арт-Домінанта». (2020). Відновлено з <https://youtu.be/PpZCYxqAEmk>
- Панченко, Л. М. (2012). Освіта як основа духовної безпеки суспільства. *Єдність навчання і наукових досліджень — головний принцип університету*: Зб. наук. праць звітної-наукової конференції викладачів університету за 2011 рік, 9–10 лютого 2012 року. Частина 2. К.: Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. С. 98–99.
- Повзун, Л. І. (2009). Народно-інструментальне виконавство в контексті музичної культури України. *Інтелігенція і влада*. Гром.-політ. наук. зб. Серія: Історія. С. 272–279.
- «Провесінь» зустрічають у Кропивницькому: на престижний фестиваль-конкурс зареєструвалася рекордна кількість музикантів. (2020). Відновлено з <http://www.kr-rada.gov.ua/news/provesin-zustrichayut-u-kropivnitskomu-na-prestizhniy-festival-konkurs-zarestrualasya-rekordna-kilkist-muzikantiv.html>
- П'ятий міжнародний конкурс виконавців на українських народних інструментах імені Гната Хоткевича. (2010). Відновлено з <http://kobzari.org.ua/?page=news&subpage=19>
- Результати «Арт-Домінанта». (2020). Відновлено з <http://artdominanta.com/результати-арт-домінанта-2020/>
- Рутецький, В. В. (2017). Конкурси та фестивалі баянного мистецтва як чинник формування готовності майбутнього фахівця до виконавської діяльності. *Мистецька освіта: проблеми і перспективи розвитку в контексті європейської інтеграції*. Збірник наукових праць. Житомир: ФОП «Н. М. Левковець». С. 161–167.
- Сергієнко, О. (2012). До питання історичних передумов фестивально-конкурсного руху народників Львівщини (кінець XX — початок XXI століття). *Актуальні питання гуманітарних наук*. Міжвузівський збірник наукових праць молодих учених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Випуск 2. С. 63–67.
- Сідлецька, Т. І. (2019). Народно-інструментальне мистецтво України як явище музичної культури. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. Наук. журнал. Київ. № 3. С. 338–342. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-3209.3.2019.191808>
- Слюсаренко, Т. О. (2016). *Бандурне виконавство як явище національної української культури*. (Дис. ... канд. мистецтвознавства). Харків: Харківський національний університет мистецтв ім. І. П. Котляревського. 209 с.
- Шабаршина, Л. В., & Шабанова, Т. О. (2018). VI Міжнародний конкурс «Арт-Домінанта». Відновлено з <https://onmcpk.kh.ua/2018/04/23/vi-mizhнародnij-konkurs-art-dominanta/>
- LR Prezidento Sveikinimai Tarptautinių konkursų laureatams [Вітання президента Литовської Республіки лауреатів міжнародних конкурсів]. (2019). Retrieved from <https://lmta.lt/lt/lr-prezidento-sveikinimai-tarptautiniu-konkursu-laureatams/> (in Lithuanian)
- Miloš Stoimenov, bujanovački umetnik na harmonici [Мілош Стоїменов, Буяновацький виконавець-баяніст]. (2018). Retrieved from <https://bujanovacke.co.rs/2018/05/03/milos-stoimenov-bujanovacki-umetnik-na-harmonici/> (in Serbian)
- VI International Folk Instruments Competition Art-Dominanta. (2018). *Cimbalom World Association* (Hungary). Retrieved from <https://www.cimbalom.org/2018/02/vi-international-folk-instruments-performers-competition-art-dominanta-2018/>

References:

- Baranivskiy, V. F. (2013). Vyshcha osvita u vyrishenni problem dukhovnoi bezpeky ukrainskoho suspilstva [Higher education is in the decision of problems of spiritual safety of Ukrainian society]. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni H. S. Skovorody. Filosofii* [Bulletin of Kharkiv National Pedagogical University named after H. S. Skovoroda: Philosophy]. 41 (1). P. 206–221. (in Ukrainian)
- Barvy Poltava: yak mistian dyvivaly tvorchi kolektyvy z usiei Ukrainy [Colors of Poltava: how creative teams from all over Ukraine amazed local people]. (2019). Retrieved from <http://www.rada-poltava.gov.ua/news/94088210/> (in Ukrainian)
- Bashmakova, N. (2017). *Forum vykonavtsiv na narodnykh instrumentakh* [Folk Instrument Performers Forum]. Retrieved from <https://dk.dp.ua/event/forum-vykonatsiv-na-narodnykh-instrumet/> (in Ukrainian)
- Berehova, O. M. (2018). Mizhnarodnyi festyval «Kyiv Muzyk Fest» yak suchasnyi format prezentatsii natsionalnykh muzychnykh kultur: polski imprezy [International Festival "Kyiv Music Fest" as a contemporary format for presentation of national musical cultures: Polish premieres]. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadrov kultury i mystetstv* [National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald]. № 3. P. 201–208. (in Ukrainian) DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-3209.3.2018.147397>
- Bielovetska, L. E. (2017). Problema zberezhenia natsionalnoi identychnosti yak skladovoi dukhovnoi bezpeky ukrainskoho suspilstva [The problem of national identity preservation as a component of spiritual safety of Ukrainian society]. *Dukhovnist osobystosti: metodolohiia, teoriia i praktyka* [Spirituality of a Personality: Methodology, Theory and Practice]. № 2 (77). P. 6–14. (in Ukrainian)
- Blikhar, M. P. (2019). *Dukhovni tsinnosti studentskoi molodi v suchasnomu ukrainskomu suspilstvi* [Spiritual values of the young students in modern Ukrainian society]. (Thesis for the Candidate's degree of Sociological Sciences in specialty). Lviv: Ivan Franko National University of Lviv. 271 p. (in Ukrainian)
- Daniiliuk, Ya. V. (2019). Rozvytok domrovoho vykonavstva v Ukraini u konteksti vidrodzhennia narodnoi muzychno-instrumentalnoi kultury na porubizhzhii XX — XXI stolit [The development of the art of the domra playing in Ukraine in the context of the revival of folk musical-instrumental culture at the turn of the XX–XXI centuries]. *Aspekty istorychnoho muzykoznavstva* [Aspects of the historical musicology]. XVIII. Kharkiv. P. 120–140. (in Ukrainian) DOI: <https://doi.org/10.34064/khnum2-18.07>
- Danyiuk, M. M. (2012). Vnesok H. Khotkevycha ta V. Komarenka u rozvytok muzychnoi kultury ta muzychnoi osvity Kharkova u 20-30-ti rr. XX st. [The contribution of G. Khotkevic and V. Komarenko in the development of musical culture and musical education of Kharkiv during 20-30s of the XXth century]. *Scientific journal of Drahomanov NPU. Series 16. Creative personality of the teacher: problems of theory and practice*. 16 (26). Kyiv. P. 52–54. (in Ukrainian)
- Davydov, M. A. (2010). *Istoriia vykonavstva na narodnykh instrumentakh (Ukrainska akademichna shkola)* [History of Performing Arts in Folk Instruments (Ukrainian Academic School)]. Kyiv: P. I. Chaikovsky National Music Academy of Ukraine. 592 p. (in Ukrainian)
- Davydovskiy, K. Yu. (2010). Konkursnyi rukh yak chynnyk formuvannia kulturnoho seredovyscha [Contests as a factor in developing the cultural environment]. *Materialy nauково-praktychnoi konferentsii «Kultura i suspilstvo XXI stolittia: dukhovni, kulturolohichni, sotsialni vymiry»* [Culture and society of the XXIst century: Spiritual, Cultural, Social Dimensions]. Kyiv: NAKKKiM. P. 209–211. (in Ukrainian)
- Dushniy, A. I. (2018). Konkurs baianystov-akordeonystov «Perpetuum mobile» v sotsyokulturnom prostranstve Ukrainy XXI veka ["Perpetuum Mobile" — Competition of bayanists-accordionists in the socio-cultural space of the 21st century Ukraine]. *Tradicija ir dabartis: scientific works Department of Music Academy of Arts Klaipeda University (Lithuania)*. Vol. 13. P. 321–338. (in Russian) DOI: <http://dx.doi.org/10.15181/td.v13i0.1709>
- Dutchak, V. H. (2014). *Bandurne mystetstvo ukrainskoho zarubizhzhia v natsionalnomu muzychno-kulturnomu protsesi XX — pochatku XXI stolittia* [Bandura art of Ukrainian diaspora in the national musical and cultural process of the XXth — the early XXIst centuries]. (Thesis for the Doctor of Art Criticism degree). M.T. Rylsky Institute of Art History, Folklore and Ethnology of the NAA of Ukraine. 580 p. (in Ukrainian)
- Hrynenko, S. M. (2019). Hitarni konkursy ta festyvali v ukrainskomu muzychnomu prostori kintsia XX st. — pochatku XXI st. [Guitar competitions and festivals in Ukrainian music space of end of 20th — on the beginning of 21st century].

- Academic Bulletin of Kyiv National Karpenko-Kary University of Theatre, Cinema and Television*. P. 33–36. (in Ukrainian) DOI: <https://doi.org/10.34026/1997-4264.25.2019.188200>
- Krotiuk, V. A., & Maliarchuk, S. H. (2012). Dukhovna bezpeka suspilstva ta osvita [Spiritual safety of the society and education]. *Visnyk Natsionalnoi yurydychnoi akademii Ukrainy im. Yaroslava Mudroho. Seriya: Filosofiia, filosofiia prava, politolohiia, sotsiolohiia*. Kharkiv, №4 (14). P. 57–66. (in Ukrainian)
- Loshkov, Yu. I. (2009). Akademichne narodno-instrumentalne vykonavstvo: problema samoidentyfikatsii [Academic folk-instrumental performance: The problem of self-identification]. *Naukovyi visnyk NMAU im. P. I. Chaikovskoho: Vykonavske muzykoznavstvo [Scientific Bulletin of P. I. Tchaikovsky National Music Academy of Ukraine: Performing Musicology]*. Kyiv. 82. P. 14–22. (in Ukrainian)
- LR Prezidento Sveikinimai Tarptautinių konkursų laureatams. (2019). Retrieved from <https://lmta.lt/lt/lr-prezidento-sveikinimai-tarptautiniu-konkursu-laureatams/> (in Lithuanian)
- Miloš Stoimenov, bujanovački umetnik na harmonici. (2018). Retrieved from <https://bujanovacke.co.rs/2018/05/03/milostoimenov-bujanovacki-umetnik-na-harmonici/> (in Serbian)
- Nazarenko O. I., & Kononova, O. V. (1992). *Volodymyr Pidhornyi (Tvorchy portrety ukrainskykh kompozytoriv) [Volodymyr Pidgorny (Creative portraits of Ukrainian composers)]*. Kyiv: Muzychna Ukraina [Musical Ukraine]. 48 p. (in Ukrainian)
- Onatskyi, M. Yu. (2016). Suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku festyvalnoho turizmu u misti Kharkovi [Present-day state and development prospectives of festival tourism in Kharkiv]. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V. N. Karazina. Seriya: Mizhnarodni vidnosyny. Ekonomika. Krainoznavstvo. Turizm [The Journal of V. N. Karazin Kharkiv National University Series: International Relations. Economics. Country Studies]*. 5. P. 145–150. (in Ukrainian)
- Onlain-interviu v ramkakh provedennia VIII Mizhnarodnoho konkursu vykonavtsiv na narodnykh instrumentakh "Art-Dominanta" [Online interview within the framework of the VIII Art-Dominanta International Folk Instruments Performers Competition]. (2020). Retrieved from <https://youtu.be/PpZCYxqAEmk> (in Russian)
- Panchenko, L. M. (2012). Osvita yak osnova dukhovnoi bezpeky suspilstva [Education as the basis of spiritual security of society]. *Yednist navchannia i naukovykh doslidzhen — holovnyi pryntsyv universytetu [Unity of education and research — the main principle of the university]*. 2. Kyiv: National Pedagogical Dragomanov University. P. 98–99. (in Ukrainian)
- Piatyi mizhnarodnyi konkurs vykonavtsiv na ukrainskykh narodnykh instrumentakh imeni Hnata Khotkevycha [The Fifth Hnat Khotkevych International Contest of Performers on Ukrainian Folk Instruments]. (2010). Retrieved from <http://kobzari.org.ua/?page=news&subpage=19> (in Ukrainian)
- Povzun, L. I. (2009). Narodno-instrumentalne vykonavstvo v konteksti muzychnoi kultury Ukrainy [Folk instrumental performance in the context of Ukrainian musical culture]. *Intelihentsiia i vlada [Intelligentsia and authority]*. Series: History. P. 272–279. (in Ukrainian)
- «Provesin» is celebrated in Kropyvnytskyi: a record number of musicians have registered for the prestigious festival-contest. Retrieved from <http://www.kr-rada.gov.ua/news/provesin-zustrichayut-u-kropivnitskomu-na-prestizhnyi-festival-konkurs-zarestrualasya-rekordna-kilkist-muzikantiv.html> (in Ukrainian)
- Rezultaty «Art-Dominanta» [The Art-Dominanta Results]. (2020). Retrieved from <http://artdominanta.com/результати-арт-домінанта-2020/> (in Ukrainian)
- Rutetskyi, V. V. (2017). Konkursy ta festyvali baiannoho mystetstva yak chynnyk formuvannia hotovnosti maibutnoho fakhivtsia do vykonavskoi diialnosti [Contests and festivals of accordion art as a factor in the development of the readiness of future specialists to perform]. *Mystetska osvita: problemy i perspektyvy rozvytku v konteksti yevropeiskoi intehtratsii [Art education: problems and prospects of development in the context of the European integration]*. Zbirnyk naukovykh prats. Zhytomyr: FOP «N. M. Levkovets». P. 161–167. (in Ukrainian)
- Serhiienko, O. (2012). Do pytannia istorychnykh peredumov festyvalno-konkursnoho rukhu narodnykiv Lvivshchyny (kinets XX — pochatok XXI stolittia) [On the issue of historical preconditions of the festival-contest movement of populists of the Lviv region (the end of the XXth — the beginning of the XXIst century)]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk [Current issues of the humanities]*. Mizhvuzivskyi zbirnyk naukovykh prats molodykh uchenykh Drohobyt'skoho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. (2). P. 63–67. (in Ukrainian)

- Shabarshyna, L. V., & Shabanova, T. O. (2018). *VI Mizhnarodnyi konkurs «Art-Dominanta» [VI Art-Dominanta International Competition]*. Retrieved from <https://onmcpk.kh.ua/2018/04/23/vi-mizhnarodnij-konkurs-art-dominanta/> (in Ukrainian)
- Sidletska, T. I. (2019). Narodno-instrumentalne mystetstvo Ukrainy yak yavyshe muzychnoi kultury [Ukrainian Ethnic Folk-Instrumental Music as the Cultural and Art Phenomenon]. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadrov kultury i mystetstv [National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald]*. Nauk. zhurnal. Kyiv. № 3. P. 338–342. (in Ukrainian) DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-3209.3.2019.191808>
- Slusarenko, T. O. (2016). *Bandurne vykonavstvo yak yavyshe natsionalnoi ukrainskoi kultury [Bandura playing as the phenomenon of Ukrainian national culture]*. (Thesis for the Candidate's degree of Art Criticism). Kharkiv: Kharkiv National I. P. Kotlyarevsky University of Arts. 209 p. (in Ukrainian)
- The V International Competition "Art-Dominanta" was held.* (2017). Retrieved from <http://artdominanta.com/відбувся-в-міжнародний-конкурс-арт-дом/>
- Videoarkhiv konkursnykh vystupiv ta kontsertnykh zakhodiv Mizhnarodnoho konkursu vykonavstv na narodnykh instrumentakh "Art-Dominanta" [Video archive of competition performances and concert events of the Art-Dominanta International Folk Instruments Performers Competition]*. (2020). Retrieved from <http://artdominanta.com/video/> (in Ukrainian)
- Zinska, T. V. (2016). Muzychni konkursy ta festyvali v konteksti sotsiokulturnoho proektuvannia v Ukraini kintsia XX — pochatku XXI stolittia [Music contests and festivals in the context of socio-cultural design in Ukraine at the end of the XXth — beginning of the XXIst century]. *Profesiina mystetska osvita i khudozhnia kultura: vyklyky XXI stolittia [Professional art education and art culture: challenges of the XXIst century]*. Kyiv, April 14–15. P. 384–395. (in Ukrainian)
- Zolota struna. Istoriiia [The golden string. History]*. (2020). Retrieved from <http://zolotastruna.esy.es/history/> (in Ukrainian)
- VI International Folk Instruments Competition Art-Dominanta. (2018). *Cimbalom World Association* (Hungary). Retrieved from <https://www.cimbalom.org/2018/02/vi-international-folk-instruments-performers-competition-art-dominanta-2018/>

Данилюк Яна Владиславовна

Международный конкурс исполнителей на народных инструментах «Арт-Доминанта» как фактор поддержания духовной безопасности украинского общества и пропаганды традиций народно-инструментального искусства Украины в мире

Аннотация. Проблема сохранения национальной культуры и поддержания высокой духовности украинского народа в таких традиционных формах развития музыкального искусства, как конкурсы исполнителей на народных инструментах, – актуальное исследовательское направление в современных условиях, сопровождаемых обострением социально-экономического и духовного кризиса украинского общества на фоне мировых процессов глобализации.

Соответственно целью исследования является: углубленное изучение опыта проведения Международного конкурса исполнителей на народных инструментах «Арт-Доминанта» как репрезентативной конкурсной площадки для пропаганды народно-инструментального исполнительства среди молодежи; освещение его значения для поддержания духовной безопасности общества на региональном уровне и в масштабах всей страны; рассмотрение конкурса как важного фактора развития народно-инструментального искусства в Украине и за рубежом.

Автором доказано, что конкурсное движение является важной составляющей национальной музыкальной культуры, средством инкультурации молодого поколения. Установлено, что проведение конкурса выступает важным культурным ресурсом для поддержания имиджа Харькова как центра развития народно-инструментального искусства. Многолетний опыт проведения конкурса создает прочную основу для интеграции его лучших достижений в образовательный процесс многочисленных учебных заведений, действующих в регионе, создания условий для культурно-духовного развития молодого поколения.

Ключевые слова: Международный конкурс «Арт-Доминанта», исполнительство на народных музыкальных инструментах, народно-инструментальное искусство, творческая молодежь, духовная безопасность, украинское общество.

Yana Danyliuk

Art-Dominanta International Folk Instruments Performers Competition as a factor in maintaining the spiritual security of the Ukrainian society and promoting the traditions of folk instrumental art of Ukraine in the world

Abstract. The issue of preserving national culture in such traditional forms of musical art development as contests of folk instruments performers is an important research area considering the existing exacerbation of socio-economic and spiritual crisis of Ukrainian society against the background of the world processes of globalization and digitalization of cultural and educational space.

Therefore, the study aims to comprehensively explore the experience of conducting the Art-Dominanta International Folk Instruments Performers Competition as an important promotion factor of folk instrumental art among young people, to highlight its importance for maintaining the spiritual security of society at the regional and country levels, to consider the contest as a significant stimulus for promoting the Ukrainian culture in the world.

The author has proved that the musical performing contests are a significant factor in the development of folk instrumental art as a part of the national musical culture. It has been established that conducting the contest is an important cultural resource for strengthening the image of Kharkiv as a center for the development of folk and instrumental art, a source of cultural and creative growth for the city and its citizens. Many years of experience in conducting the contest creates fertile ground for the integration of its best achievements into the educational process of numerous regional educational institutions raising the cultural level of the city.

Keywords: Art-Dominanta International Competition, performance on folk musical instruments, folk instrumental art, creative youth, spiritual security, Ukrainian society.